

Kemikalieinspektionens nya, EG-harmoniserade lagstiftning från 2006: **Kvicksilveramalgam är "mycket giftigt"**

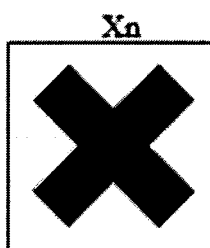
Tre faroklasser för giftighet:

Mycket giftig

Giftig

Hälsoskadlig

Kemikalieinspektionen delar in giftiga produkter i tre huvudklasser:

- 1. Mycket giftiga. Märks med T+.**
- 2. Giftiga. Märks med T.**
- 3. Hälsoskadlig. Märks med Xn.**

Som **mycket giftiga** produkter klassas stryknin, uran, blyalkyler och **amalgam med mer än 2% kvicksilver**, medan råttgiftet warfarin klassas som giftigt. I förekommande fall anges även om produkterna har frätande, irriterande, allergi- eller cancerframkallande, mutagen eller reproduktionstoxisk effekt.

Mycket giftiga är ämnen och beredningar som i mycket små mängder vid inandning, förtäring eller upptag genom huden leder till döden eller ger akuta eller kroniska skador.

(Källor: Kemikalieinspektionens författningssamling KIFS 2005:5; KIFS 2005:7.)

Amalgamer i tandvården innehåller 50 % kvicksilver och klassas följaktligen från 1 januari 2006 som mycket giftiga och även som miljöfarliga. En enda plomb innehåller lika mycket kvicksilver som 70 hörapparatbatterier.

(Källor: Lars Hylanders survey och beräkningar, baserat på 0.6 g Hg/genomsnittlig amalgamfyllning enligt KemI Rapp. 2, 2004.)

Kommentar

Det är förbjudet att släppa ut kvicksilver i naturen. Batterier samlas in. Kvicksilvertermometrar är förbjudna att tillverka eller sälja sen 1992 och apoteken tar emot dem som händelsevis ännu inte bytts ut. Men Socialstyrelsen anser inte att kvicksilver i munnen innebär en hälsorisk. Det är först i krematorierna som det anses att kvicksilvret i munnen blir farligt - för miljön.

Kvicksilvrets giftighet använde man sig av redan före Kristi födelse för att döda bakterier i Kina genom att använda kvicksilversulfid som konserveringsmedel.

Boliden är EU:s största producent av kvicksilver

Kvicksilvrets unika egenskaper gjorde att dess giftighet negligerades av både myndigheter, hattmakare och gruvarbetare. Sex timmars arbetsdag, extra fridrar och höga löner lockade arbetare till kvicksilvergruvorna i Spanien och Slovenien. De är nu stängda och istället har Boliden tagit platsen som EU:s största producent av nytt kvicksilver, vilken baseras på svensk råvara. Boliden har skärpt kontrollen över köparna och deras kvicksilver exporteras inte längre till Brasilien, där det mesta kvicksilvret används för guldutvinning med amalgameringsstekniken. Istället säljer man kvicksilvret inom EU till försvarbar användning såsom batterier och tandamalgam...

Alice i Underlandet är en realistisk beskrivning på en kvicksilverförgiftad hattmakare. Man kan tycka att myndigheterna borde tagit ansvar för att undvika att mindre vetande hattmakare skulle skadas.

Hundratalens döda och tiotusentals förgiftade av kvicksilver på 1950-talet i Minamata, Japan, räckte inte för att stoppa kemiindustrin som förgiftade fisken i fiskeläget. Först när metoden blev gammalmodig 1968 ersattes den. Många personer sitter nu i rullstol som ett resultat av japanska myndigheters underlåtenhet att agera i tid. En del har aldrig kunnat gå, utan föddes förlamade. Andra föddes utan hjärna. De behövde aldrig nån rullstol...

Laglöst

När hökar och örnar, fasaner och småfåglar dog i 100 000-tal av betat utsäde på 1960-talet reagerade svenska myndigheter föredömligt raskt. Behandling av utsäde med metylkvicksilver förbjöds 1966, användning av fenylkvicksilver mot mögel i pappersbruken förbjöds 1967 och antimögemedel i färg förbjöds 1973. Visserligen dröjde det ända till 1988 innan all användning av kvicksilverhaltiga svampmedel förbjöds. Men ett totalt förbud även mot dispenser ett par decennier eftersom riskerna uppdagades får trots allt anses raskt agerat. Riskerna med tandamalgam redovisades redan på 1840-talet i USA och intensifierades på 1920-talet i Tyskland, men det finns i mars 2006 inte en enda lag mot att sätta in tandamalgam i Sverige. Inte heller i något annat land.

Källor:

- Baltscheffsky, S. Butik vet inte hur guldets utvunnits. Svenska Dagbladet, 10 maj 2004, s. 7.
- Bengtsson, A., Hygstedt, B. Sommestad vill stoppa kvicksilver. Svenska Dagbladet, 11 maj 2004, s. 1, 9.
- Hygstedt, B. Lucka i lagen tillåter export av kvicksilver. Svenska Dagbladet, 10 maj 2004, s. 1, 6, 7.
- Hylander, L. D. & Meili, M. 2005. The rise and fall of mercury: converting a resource to refuse after 500 years of mining and pollution. Crit. Rev. Environ. Sci. Technol. 34:1-36.
- Hylander, L. D. & Goodsite, M. E. 2006. Environmental costs of mercury pollution. Sci. Total Environ. In press.
- Radio Örebro | måndag 10 maj 2004 | 17:56. Zinkgruvan Mining exporterar kvicksilver som kan komma i orätta händer.